

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopis se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščenice in upokojece.

Dr. Fran Ogrin:

Ob letošnjem prazniku zedinjenja

Večno gibalno za napredek in razvoj posameznika je čut in stremenje po osamosvojitvi. Koliko si pritrjuje mali človek, koliko dela si nakopuje, da si zgradi lastni dom z vrtičkom, ki mu ogreva dušo in srce! Obrtniški in trgovski vajenec prestaja šibo, zasramovanje in zapostavljenost v tihi nadi: enkrat bom pa le samostojen obrtnik ali trgovec! Poslovodja, ravnatelj da slovo svoji službi, da postane samostojen industrialec v obratu, ki se suče po njegovi volji in načrtu.

Težnja po gmojni oz. gospodarski osamosvojitvi je človeku prirojena. Vzporedno z njo gredo naporci za izboljšanje gospodarsko-socialnega položaja celih slojev in stanov.

Človek pa ne živi samo od materialnih dobrin, marveč tudi od duhovne hrane. Ali ni to najprej materina popevka, s katero ga uspeva kot dete, njena mila, sladka beseda, ki govori s svojim otrokom? Kdo more tedaj zametavati materin jezik! In če ga človek ljubi in ceni, je naravno, da hoče tudi pisati, brati in se učiti v njem, da želi čitati knjige in spise v materinem jeziku. Ko je enkrat dosežena ta stopnja, nastopi druga, ko gre človek in človeška družba v boj za pravice svojega jezika, svoje nacionalnosti in narodne kulture sploh. To je duhovna osamosvojitev.

Razvoj gospodarske in duhovne samostojnosti kakega plemena ali naroda pa ostane samo na pol poti, ako se jima ne pridruži — **politična osamosvojitev**. Ta faza narodnega razvoja pa je najtežja. Vse ti pusti tujec eventualno v miru: tvoj prijazen kmetski dom, tvoj obrtni in tovarniški obrat, tvoje knjige in spise, ako le ostaneš njemu podrejen in podložen ter mu plačujes denarni in krvni davek. Zato je prizadevanje vsakega naroda po politični samostojnosti in po lastni državi združeno s silnimi ovirami in težavami.

Pojdimo nazaj v stoletja naše skupne narodne zgodovine! Isti jezik, podobne šege in navade, skupnost zgodovinskih dogodkov. Pa vendar so nas Jugoslovane ločile razne državne meje. Do Kolpe in Sotle delu pod Avstrijo; od tu do Banaške ravnine drugi del pod Ogrsko, šele južno od Donave svobodna Srbija, potem pa zopet del naroda pod Turčijo.

Da, vse te veje troimenega naroda so imele že v srednjem veku samostojne države. Lastna nesložnost in premoč nasilnega sovražnika sta jih uničili. Sto in sto let je trajalo hlapčevanje oholemu, objestnemu tujcu. Pa je popeljal svobodoljubni Karađorđe iz Topole junaške šumadince v osvobodilne boje, za njim so prišli še drugi vodniki in junaki. Trda je bila ta borba za svobodo. Ped za pedom zemlje, kos za kosom pravice je bilo treba iztrgati okrutnemu Turku.

Sledila je postopna okrepitev in ureditev nanovo rojene srbske države. Toda še je bilo krščaske raje pod tujo oblastjo, še bratov pod neprijateljskim jarmom. In so se vzdignili na pot neustrašeni srbski, bolgarski in grški voji, junaki izpod Lovčena in Durmitorja, prvimi na čelu prestolonaslednik Aleksander, ponos armade. Malo je manjkalo, da niso vrgli v prvi balkanski vojni sovražnika čez Bospor. Srbija se je povečala za velik del. Toda to je že zgodovina in nasprotstev ni več. Danes je Turška republika naš močni zaveznik. Pa še niso bili osvobodjeni vsi Srbi, še manj Hrvati in Slovenci. Že davno jih je družil slovanski duh, edinila zavest na-

rodne in kulturne skupine. Močni ideologi so oznanjali, da je rešitev iz narodnega in moralnega propadanja, iz opasne stagnacije edino v zedinjenju vseh sil naroda in vseh pokrajin od triglavskih pečin do bregov Morave in Vardarja, od Maribora do Subotice v skupni, neodvisni jugoslovanski državi.

In v knjigi večne usode je stalo zapisano: pride, pride zarja svobode, pride veličastno zedinjenje. Toda prej so padale v svetovni vojni hekatombe vojakov, v potokih je tekla hrabra srbska in jugoslovanskih dobrovoljcev kri na Ceru, pri Rudniku, na Kajmakčalanu, v Dobrudži. Končno pa je priplula boginja svobode od južnih ravnin do naših sinjih planin. Pod njenim dojmom se je polnilo naše srce z najprelestnejšim veseljem. To razigrano in svečano razpoloženje je dobilo posebno obeležje, ko so si podali bratje Srb, Hrvat in Slovenec dne 1. decembra 1918 roke k nerazrušni državni zvezi. Nepozabni dnevi!

Petnajstkrat smo doslej že slavili ta naš največji nacionalni in državni praznik, vselej radostni in vzhičeni, pozabljajoč dnevne borbe in težave. In šestnajstič? Da, tudi danes praznujemo spet praznik zedinjenja, ponos in odločnost v srcu, bodrost v duši, vendar — otožni in zamišljeni smo. Pa niso mar vsi tu: od kmeta do meščana in inteligenta, od delavca do tovarnarja, od redova do generala! Pač, vsi ti, ves narod je zbran, le — Njega ni! Njega, ki se je junaško boril za osvoboditev in zedinjenje na bojnih poljanah od Kumanova do Kajmakčalana in Beograda. Njega, ki je prenašal voljno vse gorje vojne od prehoda preko Albanije do zloma solunske fronte; Njega ni, ki je bil mlademu jugoslovanskemu narodu in državi v vseh homotijah in stiskah zanesljiv vodnik in moder državnik. Njega, ki se je ves žrtvoval, neprestano delujoč in ustvarjajoč, za blagor državljanov in veličino Jugoslavije. Njega, ki je bil pravi oče naš. Ni ga več kralja Aleksandra, našega viteza.

Polna zanosa je plula ladja po Sredozemskem morju, spremljana od državljanov, spremljana od evropske javnosti. Veliko delo sporazuma in pomirjenja med narodi naj bi se dovršilo tam v zavezniški Franciji. Vse te idealne načrte je prekrizala gnusna morilčeva roka 9. oktobra.

Ne bo več nazaj med nas, med narod, med vodje vrhovnega voditelja Aleksandra; zapustil pa nam je s svojim življenjem najvzornejši vzgled, kako se služi domovini in dela za njen procvet in razmah. Danes ob prazniku zedinjenja čutimo še prav posebno bridko to neizmerno izgubo, ki nas je zadela s smrtjo našega kralja. Odtod naša skrb in tuga; obljubimo pa in prisežemo, da bomo izvrševali brez osebnih ambicij, z vso požrtvovalnostjo njegovo, v zadnjem srčnem utripu sporočeno oporoko: »Čuvajte Jugoslavijo!« Čuvali bomo Jugoslavijo, pa če bo treba tudi s srčno krvjo, saj je tekla za njo tudi dragocena kraljevska kri. Ako bi se še kdaj imeli razdvajati, hoditi narazen v velikih stvarih, pohitimo v duhu ali dejansko v šumadinsko Topolo in na hriček nad njo, na Oplenac, da se navzajem zopet pri večnem kraljevskem viru nesebičnosti, požrtvovalnosti in prave domovinske ljubezni.

Slava Kralju - Stvaritelju - Zedinitelju! Naj živi naša ljuba, draga Jugoslavija ob mladem kralju - nasledniku Petru II.!

Državno računovodstvo

(Nadaljevanje.)

Odlok o dospelosti izplačila služi za podlago plačilnemu nalogu. Ta pa je stalen ali enkraten. Kdaj se izda, predpiše finančni minister. V § 46 je predpisano kaj mora vsebovati plačilni nalog. Poleg plačilnega naloga mora nakazovalec predložiti pristojnemu računovodstvu še odlok o končnem angažiranju in odlok o dospelosti izplačila z vsemi opravičujočimi dokumenti.

Pri osebnih izdatkih izda nakazovalec samo odlok o končnem angažiranju, plačilni nalog pa mora vsebovati tudi odlok o dospelosti izplačila (§ 47).

Kadar je državna obveznost ustvarjena z zakonom ali s sodno razsodbo, izvršuje nakazovalec proračun samo z odlokom o dospelosti izplačila in s plačilnim nalogom (naredbo za izplačilo) — § 50.

Pri delih v režiji izvršuje nakazovalec drž. proračun z odlokom o začasnem angažiranju. Začasno angažiranje se izvrši z nakazovalčevim odlokom, s katerim isti odloči, da se sme določeno delo (ali nabave) izvršiti v režiji. Na podstavi tega odloka izda nakazovalec začasno naredbo za izplačilo (plačilni nalog) za nakazilo akontacije (zaloge). Po izvršenem obračunu režiserja izstavi pristojni nakazovalec odlok o odobritvi izdatkov in plačilni nalog, kateri služi odlok o odobritvi za podlago. S tem plačilnim nalogom se popolnoma likvidira začasni plač. nalog.

Doslej je bil govor samo o nakazovalcih I. stopnje, h katerim se prištevajo po novem zakonu o drž. rač. iz l. 1934 vsi ministri in bani pri posameznih banskih upravah. Nakazovalci I. stopnje po morejo svoje nakazovalsko pravo prenesti na nakazovalce II. stopnje, ki se imenujejo pomožni nakazovalci. Prenos se izvrši s pismenim odlokom. Slednji morejo biti pomočniki ministrov in banov, načelniki oddelkov ministrstva in banskih uprav, starešine uradov, neposredno podrejenih ministrstvom oz. banski upravi. Sem spadajo tudi starešine državnih pridobitnih podjetij in ustanov. Prenos nakazovalskega prava more biti popoln in delen. Ob delnem prenosu prenese nakazovalec samo pravo izdajanja odloka o dospelosti izplačila in plačilnega naloga. Pri izrednih izdatkih more biti prenos samo delen; prav tako tudi pri delih v režiji.

Poseben položaj v nakazovalskem pravu imajo po novem zakonu o drž. rač. bani. Ti poslujejo deloma kot nakazovalci I. stopnje, deloma II. stopnje. V svojstvu nakazovalca I. stopnje poslujejo, — kakor smo čuli — po banskih kreditih državnega budžeta, kot nakazovalci II. stopnje pa po centralnih kreditih posameznih ministrstev, pri katerih so nakazovalci I. stopnje ministri. Pooblastilo z dne 11./VI. 1930, št. 79.560/II. (Službeni list št. 19 ex 1930 stran 252), da sme ban odobravati pogodbe pri nabavah in dela v režiji do zneska 500.000 Din itd., se more nanašati na bana samo tedaj, kadar posluje v svojstvu nakazovalca II. stopnje. Kot nakazovalec I. stopnje je ban neomejen gospodar, kakor minister v isti nakazovalski lastnosti in ne potrebuje nikakega pooblastila pri izvrševanju budžeta. Zato ni pravilno, da nekateri starešine ustanov in uradov, pošiljajo predmete licitacij in komisijskih nabav, glede katerih fungira ban kot nakazovalec I. stopnje, v odobritev pristojnemu ministru, kadar presegajo vsoto njihovega pooblastila. Edino le predmete nabav in del, katerih zneski presegajo 100.000 Din, mora ban pred odobritvijo poslati finančnemu mini-

strstvu, odboru za oceno državnih nabav. To pa so dolžni storiti tudi posamezni ministri.

b) Nadzorstvo nakazovalca.

Nakazovalec, odnosno neposredni upravitelj državne imovine, imovine drž. fondov in skladov vrši neposredno kontrolo na ta način, da redno ali pa od časa do časa pregledava blagajne, inventarske predmete in potrošni material, tako, da primerja dejansko stanje s stanjem knjig.

Redni pregled blagajn vrši nakazovalec konec vsakega meseca, izredni pregled pa, kadar smatra za potrebno, najmanj pa dvakrat na leto. Redni pregled inventarskih predmetov in skladišča potrošnega materiala se mora izvršiti na koncu obdobja, za katero se sestavlja završni račun, izredni pa, kadarkoli se nakazovalcu oz. neposrednemu upravitelju zdi primerno. Vendar pa se mora izredni pregled skladišča potrošnega materiala izvršiti vsaj enkrat na leto.

Neposredni upravitelji državne imovine so ministri in bani, ki pa morejo svoje nakazovalske pravice prenesti na pomožne nakazovalce kot na posredne upravitelje. Oboji so z računodajniki vred solidarno (vzajemno) odgovorni za vsako škodo, prizadeto drž. blagajni, ker ni bila škoda radi malomarnega pregleda ali iz kateregakoli drugega vzroka pravočasno odkrita — § 237 zak. o drž. rač. iz l. 1934.

c) Odgovornost nakazovalca.

Ministri in drugi nakazovalci so odgovorni materialno za svoje poslovanje, če je v nasprotju z odredbami zak. o drž. rač. (čl. 58 zak. o drž. rač. iz l. 1910).

Odgovornost ministra je trojna: kazenska za nezakonita, kaznjiva dejanja, civilna za škodo, prizadeto državi in politična. Politična odgovornost more biti tudi za same neoportune akte brez kazenske in civilne odgovornosti. Politična odgovornost ima za pravno posledico izgubo ministrskega položaja.

Za škodo, ki jo minister prizadene državi, odgovorja civilno. Za škodo, storjeno državljanom zaradi nezakonitega izvrševanja službe, je odgovorna država, minister pa je odgovoren državi (čl. 78 ustave z dne 3./IX. 1931). Za državljana je to z ene strani ugodnejše radi večjega jamstva, z druge strani pa znači to, da poedinec ne more neposredno tožiti ministre.

V pogledu kazenske odgovornosti velja splošno ustavno načelo (čl. 8 ustave): nulla poena sine lege. Pri nas je odgovoren minister samo za protizakonita dejanja, ne pa tudi za oškodovanje drž. interesov, ako ni protizakonitih dejanj. Minister more biti kazensko obtožen v času, ko traja njegova služba, kakor tudi še v dobi 5 let po odstopu (odstavek 1., čl. 79 ustave). Zastaranje teče od dne odstopa.

Kar se tiče banove odgovornosti, si moramo biti predvsem na jasnem, da li je bana smatrati za uradnika ali ne. Med tem, ko minister ni uradnik, je nasprotno bana smatrati za uradnika. To sledi iz dejstva, da ban ne sodeluje (kakor minister) pri izvrševanju zakonodavne oblasti, temveč je navadni, dasiravno jako visoki upravni uradnik. Pri banih sicer ne postoji tipična dolžnost poslušnosti in podrejenosti napram ministrom, kakor tudi zanje uradniški zakon po večini ne velja, vendar se pa mora vzeti, da tudi za bana velja načeloma vsaj uradniška disciplinska odgovornost. (Dr. Krbek: Upravno

20% popusta

od cele zaloge Vam nudi pri nakupu različnega
manufakturnega blaga
**za Miklavža
in Božič**
TVRDKA **A. ŽLENDER**
LJUBLJANA, MESTNI TRG 22

pravo, knjiga II.) V čem obstoji ta disciplinska odgovornost, tega ne najdeš nikjer v zakonskih predpisih.

V pogledu kazenske odgovornosti velja za bana isto, kar za nakazovalce II. stopnje; za te pa to, kar velja za računodajnike-uslužbence. Tudi disciplinsko so nakazovalci II. stopnje razen bana — enako odgovorni kakor računodajniki, ker so vsi iz vrst drž. uradništva.

Kadar je predmet glede povračila škode podvržen tudi pregledu glavne kontrole, odgovarjajo nakazovalci tudi tej kontroli v sledečih primerih:

1.) ako niso pravočasno pregledali blagajne, stvari in materiala, ki je pod njihovim nadzorstvom, ali če se pojavi kak primanjkljaj oz. kvar, pa niso poskrbeli, da se škoda prepreči;

2.) ako so poverili državni denar in material osebam, ki nimajo zakonskih pogojev oz. niso zahtevali takojšne zamene onih oseb, ki so se v teku službe izkazali za nesposobne za upravljanje denarja;

3.) če so izdali naredbe, ki nasprotujejo zakonskim predpisom.

Kadar sta za škodo odgovorna nakazovalec in računodajnik, odloči glavna kontrola o njuni solidarni odgovornosti oz. v koliko meri odgovorja ta ali drugi (čl. 111. zak. o glavni kontroli).

Disciplinsko odgovarjajo nakazovalci glavni kontroli za vsako neizvršeno njenih naredb (čl. 118. zak. o glavni kontroli). V tem primeru izreka glavna kontrola samo tiste kazni, za katere je pristojen starešina urada po uradniškem zakonu. Izrečena kazen se pošlje v izvršitev uradu, kjer je dolični nakazovalec v službi. Za kaznjiva dejanja, za katere je potrebna večja kazen, ima glavna kontrola pravico tožbe na pristojno disciplinsko sodišče.

III. POGODBE.

V tretjem poglavju novega zakona o drž. računovodstvu srečavamo skrajno v vsak korak dva sorodna izraza. To sta izraza »ugovor« in »neposredna pogodba«. Oba ta srbskohrvatska izraza predstavljata po mnenju nekaterih strokovnjakov isti pojem. Stari zakon o drž. rač. iz l. 1910. ne dela med tema dvema izrazoma nikake razlike. Tudi novi zakon o drž. rač. nam ne dá na to vprašanje nikakega odgovora. Dá nam pa naslutiti, da obstoji med

njima neka sorodna zveza, ki pa morada le ni tako velika, da bi združevala oba izraza v enem pojmu.

Poglejmo! Poglavje III. nosi nadpis »o ugovorima«, en oddelek tega poglavja pa »neposredna pogodba«. Razmerje oddelka napram poglavju je razmerje manjšega (ožjega) napram večjemu odnosno razmerje podrejenega napram nadrejenemu. Ugovori se sklepajo potom javne licitacije, pisemnih ponudb ali pa neposredne pogodbe; torej na 3 različne načine. Iz tega sledi, da je neposredna pogodba delni način sklepanja ugovora. Neposredna pogodba je po tem takim vzrok, ugovor pa njen učinek. »Ugovor« v srbskohrvatskem originalu nekako ustreza v slovenščini: pogodbi, »neposredna pogodba« pa slovenskemu: neposrednem dogovoru.

a) Angažiranje.

Vsaka državna potreba, ki ima za posledico izdatek iz drž. blagajne, mora biti po zak. o drž. rač. iz l. 1910. obrazložena z referatom, ki mora biti sestavljen na predpisan način (čl. 2. pravilnika k temu zakonu). S tem referatom in odlokom nakazovalca glede posla oz. nakupa blaga se hkrati angažira izdatek, če je zanj dovolj predhodno otvorenega kredita na razpolago. (Čl. 60. zak. o drž. rač. iz l. 1910.)

Referatu ustreza v novem zakonu naredba za izvršitev posla, nakazovalčevemu odloku glede nakupa pa odločba o odstopu posla. Naredbo in odločbo izdaja pristojni ali pomožni nakazovalec. V odredbi za izvršitev posla določi nakazovalec tudi način, kako naj se sklene pogodba. Z naredbo za izvršitev posla se izvrši začasno, z odločbo o odstopu posla pa končno angažiranje. Pri tem in onem načinu angažiranja je navesti: proračunsko svoto, budžetsko partijo in pozicijo in znesek otvorenega kredita s to razliko, da mora začasno angažiranje vsebovati vsoto razpoložljivega kredita, končno angažiranje pa vsoto, ki predstavlja obvezanost za državno blagajno. Kadar presega skupna vsota začasno angažiranih izdatkov znesek 100.000 Din, se naredba za izvršitev

Čuvajte Jugoslavijo!

posla ne sme izvršiti vse dotlej, dokler se z njo ne soglasi minister za finance. Če pa znaša vsota začasno angažiranih izdatkov več kot 300.000 dinarjev, je potrebna mimo soglasnosti finančnega ministra še soglasnost ministrskega sveta. To velja tudi za končno angažiranje. Soglasnost se daje na naredbi za izvršitev posla oz. na odločbi za odstop posla.

Nabave stvari in materiala se izvršujejo potom javne ustne ali pismene licitacije. Izjema je dovoljena le v

primerih, ki jih novi zakon izrečno navaja (§ 145. in § 155.).

b) Pogoji.

Čim izvrši pristojni ali pomožni nakazovalec začasno angažiranje, predpiše pogoje. Pogojem je priložiti modele, načrte in vzorce kjerkoli je to mogoče. Slednje določi posebna strokovna komisija, ki jo odredi nakazovalec. Komisija potrdi modele, načrte in obrazce s svojim podpisom (§ 117.). (Dalje prih.)

Uradniške plače na Češkoslovaškem

Minilo poletje so zastopniki vseh organizacij javnih — državnih in samoupravnih — uslužbencev na Češkoslovaškem predložili vladi obširno spomenico, v kateri zahtevajo, naj se ostri varčevalni ukrepi, ki so bili v zadnjih letih storjeni v pogledu osebnih izdatkov, odpravijo oz. vsaj kar najbolj omilijo. Povod za tak korak je dalo dejstvo, da je češkoslovaško državno uslužbenstvo hudo zadolženo, tako da je njegov obstoj močno ogrožen. Zastopniki uradniških organizacij so se na podlagi te spomenice sestali z ministrskim odborom, v katerem sta bila mimo ministrskega predsednika še finančni in poštni minister.

Pri teh razgovorih so uradniški zastopniki orisali vladi obupno stanje celokupnega javnega uslužbenstva, katero je zaradi znižanja prejemkov in splošnega poslabšanja službenih pogojev ter zaradi zvišanja cen najvažnejšim življenjskim potrebščinam, zašlo v skrajno stisko.

V spomenici so uradniške organizacije ugotovile, da ima več kot polovica vseh državnih nameščencev, katerih je približno 330.000, zaznambe na plači. Nad 80% vseh javnih uslužbencev je zadolženih, tako da znaša višina vseh dolgov skoro 3 milijarde čeških kron. Veliko je nameščencev, ki imajo plačo obremenjeno povprečno z 10.000 do 15.000 Kč, t. j. približno 17.000 do 25.000 Din. Dolgovi so v mnogih primerih tako visoki, da jih ne bi bilo mogoče poravnati niti z dvema celotnima plačama.

Ko je češkoslovaška vlada izvedla prve varčevalne ukrepe in znižala prejemke, je pričakovala izboljšanje gospodarskega položaja in tudi javno naglasila, da je v teku proces deflacije in da bo poskrbela za sorazmerno znižanje cen najvažnejših življenjskih potrebščin. Teh obljub vlada ni izpolnila, temveč je izvedla znižanje valutne vrednosti, tako da kažejo cene najvažnejših predmetov še zmerom rastočo tendenco. Dasi se torej življenjski stroški niso pocenili, morajo državni nameščenci životariti z močno skr-

čenimi prejemki, kar povzroča splošno zadolženost. To ni čudno, ker so zaradi varčevanja pri osebnih izdatkih za prejemke državnih aktivnih in upokojenih uslužbencev dohodki istih v teku zadnjih treh let padli za polne tri milijarde kron. Jasno je torej, navaja spomenica, da javno uslužbenstvo ne more kriti svojih življenjskih stroškov, zaradi česar se mora zadolževati.

Spomenica v nadaljnjem navaja, da se je gospodarsko stanje javnih uslužbencev tako poslabšalo, da se te posledice hudo nezaželeno opažajo tudi v padanju konzuma, kar povzroča zastoj v trgovini, težave producentom in nazadnje seveda tudi državi, ki zaradi zmanjšane potrošnje prejme manj davkov, trošarin in drugih dajatev. Zato naglašajo spomenica češkoslovaškega državnega uslužbenstva, da je narodnogospodarsko nemogoče doseči trajne prihranke v državnem gospodarstvu s tem, da se brez prestanka znižujejo državnim nameščencem prejemki, ker je celotno gospodarsko življenje vseh stanov med seboj tesno prepleteno. Sicer je pa zniževanje prejemkov javnega uslužbenstva doseglo na Češkoslovaškem, kakor tudi v večini drugih evropskih držav že davno svoj maksimum, tako da je nadaljnje zniževanje naravnost nemogoče. Dokazano je z vzgledi, da vsak prihranek, katerega doseže država z znižanjem uradniških plač, traja le nekaj časa, ker se vselej prav kmalu pojavi kot posledica znatno nazadovanje državnih dohodkov, tako da je uspeh tega navideznega »varčevanja« končno ničev. Kadar uradniške plače dosežejo to določeno in že doseženo nižino, je vsaka žrtev, katera se še naloži javnemu uslužbenstvu brez koristi in nepotrebna tudi za državno gospodarstvo samo.

Opiraje se na navedene razloge zahteva torej spomenica češkoslovaških javnih nameščencev, naj se ob koncu tekočega leta odpravijo vse odločbe o znižanju uslužbenških prejemkov, ki so bile izdane v zadnjih letih.

J. Lemaître:

Nedolžna Helenina diplomacija

Nad Skejskimi vrati se je razprostiral na ploščadi velik vrt, kjer so se navadno sprehajali Trojanci in njihove žene.

Nekega večera so sedeli na vrtni klopi Priam, Timoteos, Lampos, Klitios, Antenor, Hiketaon in Ukalegon, častitljivi starci in preresetavali dnevne novice, ko je Helena prišla mimo. In tedaj so si po tihem govorili drug drugemu:

»Ni čudno, da Trojanci in Ahajci radi prenašajo toliko hudega zaradi take ženske, zakaj po svoji lepoti je podobna nesmrtnim boginjam.«

Tako so govorili, ker so bili že stari, blizu smrti in ker jih je Helenina podoba navdajala s poslednjim veseljem.

Toda popolnoma drugačna je bila misel krepstne kneginje Andromaha, Hektorjeve žene. Ko so ji sporočili pomenke starcev, je dejala:

»Tudi če ima človek sive lase, se more motiti. Mar ni grozno, da prenaša ves narod strahote vojne in da se tisoči mož koljejo med seboj zaradi ženske brez sramu?«

»Helena ni brez sramu,« je odgovoril Hektor. »Obnaša se dovršeno. Pogostoma se obtožuje Paridu zaradi svojega zločina in bi se rada odtegnila njegove ljubezni. Sama se najostreje obsoja. Toda je žalostna žrtev zle usode.«

»To je lahko reči,« je odvrnila Andromaha. »Ampak — seveda, možki ste prizanesljivi napram ženskam, ki stoje izven navedenega reda, če so le lepe, a neopazna krepst vaših žena vas le malo gane.«

»Nas že gane in močno jo cenim, toda gotovo je, da hči Laboda in Lede ni hudobna in da ima ne vem že kakšno dražest v sebi, ki potolaži ves srd.«

»To dražest morejo občutiti samo možki,« je rekla Andromaha. »Mene pa navdaja z grozo, ker je prav ona povzročila, da se je razbesnela nesreča nad našim mestom.«

Andromaha in njen mož sta govorila te besede v eni izmed petdesetih zakonskih soban od brušenega kamna, ki so bile sezidane druga ob drugi in kjer so spali Priamovi sinovi s svojimi zakonskimi ženami.

Toda Helena je s Paridom prebivala v oddaljenem samotnem poslopju, odkoder je šla samo časih na ploščad nad Skejskimi vrati, da bi se navžila svežega zraka. Bila je preprosta, nepristopna, malce boječa. Čudila se je sama svoji dogodivščini in jo rada pripisovala božanski volji. Ker se je zavedala svoje lepote in čarovnije, ki je bila v nji, je le narahlo občutila, da so jo obsojali in žaljivo govorili o nji. Toda vseeno, ker je bila v Sparti strogo vzgojena, je trpela zaradi nenavadnosti svojega položaja. Razumela je in smatrala skoro za opravičeno sovražnoost pošteni žena napram nji in rada bi jo bila premagala s skromnostjo, skrušenostjo in milino.

Trojanske žene so sklenile, da bodo šle v sprevedu v Atenin tempel in položile bogato vezeno tenčico preko kolen boginje, da bi se usmilila mesta.

Helena je živo želela udeležiti se te svečanosti.

Odkar je bila šla s Paridom, je sprejela bogove in kesneje tudi prijateljevo domovino za svojo in postala je prav dobra Trojanka. Sploh je pa stajala na-

vade in življenje v Troji nad šege svoje nekdanje domovine. Morda je sicer našla tod nekaj manj čiste umetnosti, toda več udobnosti in razkošja kot v strogi Lakemoniji.

Ko se je nekega večera sprehajala nad Skejskimi vrati, je srečala tam Andromaho.

Spoštljivo je izginila izpred oči Hektorjeve žene. Andromaha je šla mimo s povzdignjeno glavo in jo ošinila z ledenim pogledom. Helena se je vrnila domov, vsa objokana.

Toda Andromaha, čeprav jo je komaj od strani pogledala, je opazila skladnost njenih oblačil in neko vezanost, s katero je bila njena obleka okrašena. Zvečer je rekla Hektorju:

»Ta ženska je, kar je. Toda okus ima, to moram priznati.«

Helena je to izvedela in naročila služabnici, naj nese Andromahi risbo za vezanost, ki je bila ugajala krepstni kneginji. Dodala je še razna navodila, kako se krojijo obleke, pasovi in plašči.

Andromaha je dovolila svojim žen-skam, da so se poslužile teh navodil. Dovolila jim je tudi, da so izvršile vezanost in nekaj dni nato je prišla na sprehajališče s tem novim okrasom. Videla je tam Heleno, ki si je bila nadelala to pot preprosto in čisto gladko obleko. In to pot se je brez mržnje ozrla na Paridovo tovarišico.

Drugi dan je srečala Helena v kraljevskem vrtu malega Astyanaksa v naročju dojlje.

Vljudno je vprašala žensko, če sme poljubiti »sinčka najhlabrejšega izmed mož in najmodrejšega vseh žena.« Otrok je videl,

da je lepa, se ji je smehljal in ljubkujoče je mrmral, ko je z drobnimi ročicami božal krasno obličje Tyndarjeve hčere.

»Zakaj ne morem imeti,« je vzdihovala, »tudi jaz takega lepega dečka!« Toda bogovi so mi odrekli to veselje! In oči so se ji zasolile.

»V vaših letih morete še zmerom upati,« je uslužno dejala dojlja.

»Ojoj!« je odvrnila Helena. »Močno se bojim, da so bogovi udarili moje grudi z neplodovitostjo! Od vseh znakov njihovega srda tega najhuje občutim.«

Dojlja je pripovedovala prizor svojih gospodarič, ko je bil Hektor navzoč.

»Priznati je treba,« je rekla Andromaha, »da si je ta ženska ohranila nekatera lepa čuvstva.«

»Prepričan sem,« je rekel Hektor, »da je bila Helena ustvarjena, da živi spokojno ob možu in otrocih... njeno poželje po materinstvu to dobro izpričuje... Očitno je njena usoda nasprotna njenemu značaju... Nesreča je zanjo, da je spoznala mojega brata Parida, ki je najbolj zapeljiv in najbolj premeten vseh možkih... Toda Venera je hotela tako. In ni dvoma, da jo hoče Venera ohraniti neplodno, da ostane lepa... Tako je tisto, kar ji je v slavo, hkrati v kazni. Zakaj na vse zadnje...«

»Dragi moj,« je rekla Andromaha. »Paži se: preveč jo zagovarjaš in malce si se oddaljil od predmeta.«

Tisti hip je neka Helenina služabnica prinesla za mladega Astyanaksa sijajno igračo: zlat voziček, v katerega sta bila

* Dobro vem, da je po nekem izročilu imela Helena s Tezejem hčerko Hermiono. Toda namenoma se nisem oziral na to podrobnost (Pisateljeva opazka).

Mednarodni zadružni parlament

V začetku septembra je bilo v Londonu glavno zborovanje svetovne Mednarodne zadružne zveze. Zastopanih je bilo po 455 delegatih 25 držav. Zveza združuje 650 zadružnih vrhovnih organizacij v 39 državah, ki imajo v članjenih 91.000 zadrug z več kot 100 milijoni članov. Zborovanja so se udeležili tudi jugoslovanski zadržarji in med njimi odposlanci naše Zveze nabavljajlnih zadrug državnih uslužbencev iz Beograda.

Na tem 14. svetovnem zadružnem kongresu je bila z navdušenjem sprejeta naslednja

resolucija:

Mednarodna zadružna gospodarska politika.

Gospodarska politika zadružnega pokreta izhaja iz vodilne ideje, da so skupni interesi potrošačev in proizvajalcev v vseh narodih najzanesljivejši temelj za novo gospodarsko in socialno ureditev in najsigurnejše jamstvo za bodoči svetovni mir.

Mednarodna zadružna zveza radi tega poskuša, da doseže te cilje z uresničenjem sledečega gospodarskega programa:

I. Problemi zadružne razdelitve dobrin.

Razvijanje izpopolnjenih oblik razdelitve dela in uporabljanje najmodernejših metod in najpraktičnejših sredstev, ki s pomočjo racionalizacije in standardizacije pridelkov morejo zadovoljiti najboljše potrebe potrošačev.

II. Problemi zadružne proizvodnje.

Pospesevanje zadružne proizvodnje v poedinah državah in na mednarodnem področju, da bi organizacija potrošnje bila v skladu z razdelitvijo.

III. Sistematično zbiranje zadružnih moči.

Izgradnja mednarodnih zadružnih poslovnih organizacij na podlagi vzajemnosti pri izmenjavi in proizvodnji

dobrin. Prvi korak v tem pogledu mora biti izmenjava dobrin med zadružnimi pokreti poedinah držav in skupno nabavljanje dobrin.

Ustvarjanje neposrednih poslovnih zvez med raznimi organizacijami potrošačev in proizvajalcev, kakor tudi ustanavljanje skupnih odborov, ki naj to politiko vodijo in urejujejo poslovne zveze ter se brigajo za redno plasiranje kmetijskih pridelkov itd.

IV. Nove oblike industrijske proizvodnje.

Izvajanje racionalizacije v zadružnih podjetjih kot tehničnega sistema znanstvene organizacije dela, poenotenje materijala in pridelkov, kakor tudi poenostavljanje delovnega postopka.

V. Problem surovin.

Proučevanje vseh vprašanj v zvezi z nabavo surovin za industrijo, kakor tudi pogojev, pod katerimi se bodo surovine dodeljevale ter pripravljanje predlogov za izboljšanja v interesu potrošačev.

VI. Problem mednarodnega prometa.

Postopno razvijanje mednarodnega prometa ljudi, dobrin in kapitala na podlagi vzajemnega zadovoljevanja skupnih potreb in onemogočevanje težnje za profitom.

VII. Finančni in kreditni problemi.

Organizovanje mednarodnega denarništva in zavarovanja na temelju vzajemnosti, ki bo zadovoljevalo potrebo po kratko-, srednje- in dolgoročnih kreditih tako, da se s tem pripravi čimbolj tesna zveza med postoječimi zadružnimi denarnimi zavodi poedinah držav. Uvedba enotnih organizacijskih metod in da se skrbi za to, da bi se za zadružno poslovanje posluževalo samo zadružnih denarnih zavodov in zadružnih zavarovalnic.

Obleke kemično čisti, barva, plisra in lika tovarna J O S. R E I C H.

Vestnik

Važno opozorilo! Vsem gg. naročnikom, ki so z naročnino v zamudi, smo označili dolžno vsoto, računano do 31. XII. t. l. poleg naslova današnje številke. Prosim vseh, da nam te zneske nemudoma nakažejo. Uprava razun tekoče naročnine nima nobenih sredstev, vse račune pa mora poravnati sproti, kar pa je nemogoče, če se naročnina ne plačuje redno. Prosim vseh prizade, da to upoštevajo in zaostanke poravnajo. Uprava.

P. n. naročnikom! Prihodnja številka našega lista izide zaradi Božiča okrog 20. decembra. Toliko v vednost, da ne bo nepotrebnih reklamacij.

vprežena lesena konja iz cedrovine, okomotana z zlatom.

Očarani otrok je zaploskal. Andromaha je v zadregi hotela vrniti igračo. Toda Astyanaks je jokaj. Hektor je posredoval:

»Če vrneš voziček, boš s tem globoko užalostila tega otroka in brez vzroka užalila žensko, ki je vsekakor krivo ravnala, toda ki te občuduje in te spoštuje in ki časti čednost, katere si sama ni mogla ohraniti. Obdržimo igračo, saj je to brez pomena. In upam, da se ne bojiš, da bi postalo Helenino prijateljstvo nevarno osemnajstmesečnemu otroku.«

Razumno je dodal:

»Prav tako malo se ti je bati za meža. Helena ni zapeljivka... Sicer si pa ti prav tako lepa kot ona, zlasti nekaj časa sem. Mnogo lepše si oblečena kot prej in to me veseli.«

Andromaha se je razveselila teh besed, ni pa povedala, kako se je naučila lepše se oblačiti.

Ko se je Paris, ki ga je Venera rešila iz Menelajevih rok, usmiljenja vreden vrnil v dvorec, kamor ga je zasledovalo Hektorjevo preklinjanje, si je Helena umetelno razpustila lase in potožila:

»Ah, ustvarjena sem za nesrečo!... Zakaj se ni bogovom zdelo vredno, da bi me bil tisti dan, ko me je rodila mati, odnesel viharini vrtnice na visoko goro ali potopil v valovih, preden so se zgodile vse te stvari!... Toda ker so že bogovi odločili vse te nezgode, bi bila rada vsaj žena pogumnejšega vojsčaka... Srečna Andromaha, neomadeževana žena nezmagljivega Hektorja! Res, ta je zaslužila srečo...«

Naglo so obvestili Andromaho v teh hvale vrednih besedah.

V vednost! Vse p. n. naročnike, ki prejmejo to številko, prosimo, naj naročnino čimprej poravnajo. Če bi morda — iz kakršnegakoli razloga — ne mogli poravnati vse naročnine naenkrat, naj vplačajo vsaj del. — Vsekakor pa prav vljudno prosimo, naj se poravnajo vsi morebitni zaostanki na naročnini. Le-ti so dosegli za naše skromne razmere vprav vznemirljivo višino, da že ogrožajo list. Naša uprava mora vse stroške za izdajanje listi sproti poravnati, zato so neredni in zamudni naročniki škodljivci in neprijatelji lista. Uvažujte to!

Konec leta se bliža, z njim pa zaključimo tudi letošnji, že šestnajsti letnik našega lista.

»Ta uboga Helena,« je rekla Hektorju, »če prav pomisliš, se ji lahko oprostijo. Moža imajo za tepčka... Mogla bi na Parida prav dobro vplivati, če bi imel kaj srca... Ne proslavlja se s svojimi napakami in spoštuje, kar je spoštovanja vredno... Sicer pa bi le kak otrok mogel verjeti, da je ona pravi povod za vojno. Jasno je, da je bil njen rop samo pretveza. Če bi te ne bilo, bi si bili Ahajci pa izmislili kako drugo. Prav ima, ko govori o usodi. Ni dvoma, da je njena žrtev. Zaslužila bi, da je krepstna.«

Med tem se je približeval dan, ko so hotele Trojanke nesti posvečeni pajčolan v Atenin tempel.

Helena je poiskala Priama, ki je bil vselej zelo dober z njo.

»Oče,« mu je rekla, »rada bi se udeležila te slavnosti. Gotovo ne iz nečimernosti, temveč da pokažem, da sem z vsem srcem z ženami moje nove domovine in da bi me one ne smatrale več za tujko. Ponižno vas prosim torej, popeljite me v tempel, ko bodo vstopile trojanske žene, da se bom mogla pridružiti njihovemu sprevodu.«

»Draga hčerka,« je odvrnil Priam, »storim kar želiš. Toda mar se ne bojiš, da bi te trojanske žene in zlasti ponosna Andromaha zasramovale?«

»Bomo že videli, dragi oče.«

Ženski sprevod se je približal stebrišču templja, ko se je pojavila Helena v Priamovem spremstvu.

Plašna in s povešenimi očmi je stopila v zadnjo vrsto.

Toda ko jo je Andromaha opazila, je pristopila, ji prožila roko in rekla:

»Kako lepo, da ste prišli, gospa!...«

K. D.

šega lista. »Naš Glas« je neodvisno osrednje in skupno glasilo vseh važnosti za nas vse, vendar nima toliko naročnikov, kolikor bi jih moral imeti. Zato prosimo vse naše zveste naročnike, naj med svojimi znanci agitirajo za naš list, ga priporočajo in podpirajo. Zase dela, kdor dela za »Naš Glas«!

Predlog državnega proračuna. Finančni minister je izdelal predlog državnega proračuna za leto 1935/36 in ga izročil narodni skupščini. Predlog je sestavljen tako, da se državni izdatki znižajo na najnižjo mogočo mero. Proračun izdatkov je napram tekočemu znižan za več kot 183 milijonov dinarjev. Od proračuna za leto 1924/25 je to najnižji državni proračun, ker znaša po predloženem osnutku samo še 9.987.863.257 Din. V novi proračun so se morala sprejeti posamezna povečanja, ki so posledica zakonskih ali pogodbenih obveznosti države. Pokojnine in invalidnine naj bi se zvišale za 11 milijonov, prav tako so določena zvišanja v pravosodnem ministrstvu za približno 6,8 milijona dinarjev in v vojnem ministrstvu za 56 milijonov dinarjev. Tudi proračun državnih dohodkov je nižji. Zanimivo je, da so predvideni dohodki od neposrednih davkov za 134 milijonov nižje od letošnjih. Podrobnejše podatke o predlogu proračuna objavimo prihodnjič.

Državno računovodstvo. Vse naše bralce — aktivne državne uslužbence, ki imajo v službi opravka z izvrševanjem državnega proračuna ali sicer z računskimi posli, opozarjamo na članek, ki izhaja pod prednim naslovom v našem listu. Članek prav izčrpno obravnava poglobitve določbe starega in novega zakona o drž. računovodstvu in vseh v to področje spadajočih predpisov, ki so povečini državnim uslužbencem malo znani. Točno poznanje vseh teh določil more vsakega državnega uslužbenca obvarovati odgovornosti in znatne gmojne škode, ki ga zaradi nepoznavanja predpisov utegne zadeti. — Opozarjamo, da morejo novi naročniki dobiti še obe številki, v katerih sta izšla prva dva dela članka.

Potovanje učiteljskega doma na Oplenec. Učiteljsko iz dravske banovine se bo po številnem odposlanstvu poklonilo spominu kralja Aleksandra I. na njegovem grobu. Zato bo ekskurzijski odsek ljubljanske sek-

cije JUU organiziral v dneh 8. in 9. decembra skupno potovanje učiteljskega doma na Topolo in Oplenec, kjer se bo poklonilo manom blagopokojnega kralja.

Ljubljanski poštni dom. Zidanje Poštnega doma v Ljubljani, o katerem smo že izčrpno pisali, lepo napreduje. Stavbo so pričeli zidati 17. avgusta in so tako pohiteli z delom, da je bila 15. oktobra že pokrita. Ko se končajo še nekatera manjša dela, zlasti vzidavanje vmesnih sten, se bodo za letos dela prekinila in se dovršila prihodnjo pomlad. Čez zimo se bo poslopje presušilo, tako da je verjetno, da se bodo mogle poštarske ustanove in organizacije vseliti v svoj novi dom že s 1. julijem 1935.

Dobrotorni železničarski sklad. Zastopniki vseh železničarskih društev in organizacij na ozemlju beograjske železniške direkcije so sklenili, da ustanove pri isti direkciji »Sklad viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja«. Iz tega sklada se bodo črpala sredstva za razne dobrotorne in človekoljubne svrhe, to pa v korist železničarjem s področja beograjske direkcije in njihovim družinskim članom. Sredstva se bodo zbrala od uslužbenstva in njihovih društev.

Šivalni tečaj železničarske nabavlj. zadruge. Nabavljajna zadruga drž. železničarjev v Ljubljani priredi večerni šivalni tečaj za žene in hčerke svojih članov. Tečaj se bo vršil trikrat na teden od ponedeljkov, torkih in petkih zvečer od 1. decembra letos do 1. marca 1935. Poučevala se bo tehnika šivanja, šivanje perila in oblek, krojno risanje, vezenje itd. Na mesec se plača samo 60 Din ukovine, vpisnine pa ni. Pouk se prične 3. decembra v šolskem prostoru nabavljajne zadruge v Šiški ob 6. uri zvečer.

Naslovi na inozemskih pismih. Poštna oblastva so opozorila nedavno javnost, da se vedno prihajajo v državo iz inozemstva pisma in druge poštne pošiljke, na katerih je kraj, kamor je pošiljka namenjena nepravilno označen v tujem jeziku. Vse take pošiljke se morajo po poštah predpisih vrniti inozemskemu odposiljatelju. Zato naj vsakdo, ki prejema pošto iz inozemstva, opozori svoje korespondente, da pišejo imena pošt v naši državi v narodnem jeziku, tako kakor se glasi njih službeni naziv.

Iz organizacij.

Združenje kurjačev državnih železnic in ladij je strokovno društvo, ki je bilo ustanovljeno leta 1924. Po podatkih odbora ima organizacija zdaj 6 oblastnih odborov, več kot sto pododborov in poverjenstev, skoro 3.000 članov in nad pol milijona rednih dohodkov. Glasilo organizacije se imenuje »Štrčni ložak«. V zadnjem času so se pričele v organizaciji pojavljati nesporazumi in spori ter se čujejo razne pritožbe proti načinu upravljanja organizacije.

Osebnne spremembe v poštarski organizaciji. Na seji širšega odbora Združenja p. t. t. uslužbencev, ki je bila 11. novembra v Beogradu, je predsednik organizacije g. Milutin Ilić odložil predsedniške funkcije. Prav tako je odstopil tudi kot odbor. Širši odbor njegovega odstopa dokončno ni vzel na znanje, temveč je odstopiv-

šega predsednika prosil, naj svojo odločitev spremeni.

Ljubljanski učiteljski dom. V novem domu učiteljskega doma, ki bo nameščen v poslopjih, katere je nedavno kupila zadruga Učiteljski dom v Ljubljani, o čemur smo že poročali, bodo nastanjene vse gospodarske socialne in kulturne učiteljske ustanove in organizacije. Razen tega bo v ljubljanskem učiteljskem domu higijensko opremljeni penzionat za učiteljske otroke, skupna prenočišča za učiteljsvo in učiteljska menza. Prav tako bodo tam tudi poslovni prostori raznih učiteljskih društev.

Učiteljski koledar. V založbi JUU bo izšel konec leta jugoslovanski učiteljski koledar 1935 s pregledom šolske administracije in shematizmom. Izvod bo po 10 Din.

Upokojenec

Zavod za preskrbo upokojenecv. Prejeli smo od vodstva dobrodelnega Zavoda sv. Terezike v Ponikvah na Dolenjskem objavo, da se je ustanovil tam zavod, v katerega se sprejemajo stare, onemogle, počitka in okrepila potrebne osebe. Zavod ima dva razreda. V II. razredu se plačuje po 10 Din dnevno, s čemer je plačana hrana, stanovanje, pranje perila in postrežba. Vsak oskrbovanec pa mora imeti lastno perilo in obleko. V I. razredu je na razpolago več sobic z eno posteljo in boljšo hrano, za kar se plača po 20 Din na dan. V zavodu je kopališče z mrzlo in toplo vodo. Leži v lepem kraju sredi smrekovih gozdov blizu vasi Ponikve ob potoku Rašici. Vodijo ga č. usmiljene sestre Sv. Križa. Zavod ima dobro železniško zvezo Ljubljana — postaja Videm — Dobropolje. V zavodu je na razpolago verska in zdravniška pomoč, kraj je zdrav, zrak čist, postrežba vestna, sprehodi po smrekovih gozdovih so prav prijetni. Pojasnila daje zavod sv. Terezike v Ponikvah, pošta Videm — Dobropolje.

Posmrtni sklad zagrebških upokojenecv. Zagrebško »Društvo drž. pensionera savske banovine« je že lani ustanovilo za svoje člane posebe posmrtni sklad, ki je pričel posloovati 1. marca 1933. Konec oktobra t. l. je ta sklad štel 3.031 članov. Od skupnega števila društvenih članov je pristopilo k posmrtnemu skladu nad 80%. Mesečni prispevek v sklad znaša 7 Din, društvo pa že po šestmesečnem članstvu pri skladu izplača za vsak smrtni primer upravičencu 2000 Din in to brez slehernega odbitka. — Kakor je iz teh števil razvidno, imajo zagrebški upokojenec svoj posmrtni sklad prav dobro organiziran. Doslej je ta sklad prav uspešno deloval. Do konca avgusta je bilo izplačanih 174.000 Din posmrtnin, prejel je pa sklad približno 265.000 Din, tako da

je znašalo premoženje sklada konec avgusta tega leta nad 91.000 Din. — Našim bralcem je znano, da tudi v Ljubljani posluje več posmrtnih skladov in to po večini ločeno za posamezne stroke. So pa nekateri tudi skupni in morejo pristopiti kot člani upokojenecv katerekoli upravne panoge. Opozarjamo zlasti na posmrtni sklad »Društva upokojenega učiteljskega« v Ljubljani, ki sprejema proti prav nizki pristopnini člane tudi iz neučiteljskih vrst upokojenecv.

KAJ PIŠEJO O UPOKOJENCIH?

Iz lista »Budjenje« (Veliki Bečkerek) je objavil ljubljanski »Prelom« naslednji odlomek: »Penzije in pensionisti. Če nikjer drugod, bi bila v področju naših pokojnin in upokojenecv nujno potrebna revizija. Ne mislimo pri tem tistih, ki so delali vse svoje življenje in ki so s svojim pravilnim in sposobnim delom zaslužili povračilo s strani človeške družbe in države v dnevih starosti in onemoglosti. Mi mislimo na stotine in tisoče povojnih upokojenecv, ki so si nakopili vojna in »nacionalna« službena leta ter so v svojem 35. ali 40. letu sprožili vprašanje svoje upokojitve in ga rešili za sebe ugodno. Med njimi so taki, ki niti 10 let niso prebili v pravi in resnični službi države in naroda, pa so vseeno prišli do pokojnin. Ko so jih dosegli so se s komolci, z »zvezami« in protekcijami prerili do drugih novih mest v privatnih podjetjih in podobnih službah. Na ta način odjedajo kruh in ogrožajo obstoj mnogim svežim silam, ki se ne morejo zaposliti zato, ker so zdravi in še mladi upokojenecv zavzeli tozadevna mesta... Potrebno je izvesti strogo revizijo upokojenecv ter takoj odvzeti državne pokojnine vsem tistim, ki nanje nimajo polne pravice. Tudi to bi bil način za olajšanje današnjih gospodarskih in družabnih težav.«

Zadružne vesti

Nova kreditna zadruga. Konec oktobra se je ustanovila v Novem mestu kreditna zadruga državnih uslužbencev. Doslej Dolenjska slične zadruge ni imela in je nova ustanova namenjena državnim uslužbencem zlasti iz novomeškega, črnomeljskega in metliškega okraja. Občnega zbora se je udeležil kot zastopnik Zveze nabavljalnih zadrug, načelnik g. Ivan Deržič, ki je pozdravil zborovalce in priporočal zadružno udejstvovanje. Po pravilih nove kreditne zadruge more biti član iste vsak državni uslužbenec, ki ni včlanjen že pri neki drugi kreditni zadrugi drž. nameščencev. Nova zadruga bo zato vodila listo svojih članov sporazumno z drugimi uradniškimi kreditnimi zadrugami. Kdor bo želel več posojila, bo moral plačati večkratni delež in se bo prvo leto dajalo največ po 2000 Din posojila posameznemu zadružniku. Spočetka se vloge od nečlanov sploh ne bodo sprejemale, od članov pa v neomejenem znesku. Obresti za nevezane vloge so se določile na 4½%, za vezane pa 5%. Maksimum obresti za posojila je 8%, upravni odbor pa more določiti nižjo obrestno mero. Končno je

bil izvoljen upravni odbor in so bili vanj izvoljeni gg. Soban, Kuder, Mervič, Adamič, Novak in Koželj. Hkrati so bili izvoljeni v nadzorni odbor gg. Malingar, Šterbenec in Ozimič. — Drugih podrobnosti na žalost ne moremo objaviti, ker nam niso znane in smo tudi prednje podatke morali povzeti iz poročila v dnevniku. Poročila od nove zadruge, kateri želimo kar največ uspeha in procvita, žal, nismo prejeli.

Napadi na zadružništvo na Danskem. Na Danskem je zadružna misel dosegla izredne uspehe, tako da je vsa država kar preprežena z nabavljalnimi in produktivnimi zadrugami. Dansko narodno gospodarstvo je v mnogih ozirih že popolnoma odvisno od zadrugarstva, kar povzroča seveda, da se pristaši svobodne zasebne trgovine in produkcije bore proti zadrugam z vsemi, tudi nedovoljenimi sredstvi. Tako je značilno, da so ti pridobitniški krogi dosegli, da radijske postaje niso smele prenašati govore s poslednjega zadružnega kongresa, katerega se je udeležilo 1.800 zastopnikov danskih zadrugarjev. — Precij podobno torej kot pri nas!

Nove knjige

Dr. Fran Ogrin: Državoznanstvo. Že zadnjič smo na kratko omenili to potrebno knjigo, ki je izšla nedavno v novi, popolnoma predelani obliki. Delo našega uglednega sodelavca vsebuje v zgoščenih oblikah temelje nauka o državi in njeni ureditvi, podaja pa tudi na kratko pregled celokupne naše upravne zakonodaje. Njena vsebina je razdeljena v dva dela, od katerih obravnava prvi splošno državno ureditev (razvoj državnega organizma, naloga države in njeno notranjo upravo, zakonodajno in izvršilno ureditev ter njene družabne, prosvetne in gospodarske funkcije), drugi pa obravnava organizacijo naše države od postanka. Pri tem obravnava kraljevsko ob-

last, zakonodajna in upravna oblastva. Poglavito pozornost obrača seveda upravni organizaciji, vendar pa so bolj ali manj obdelane tudi druge panoge državne delavnosti. Z razpravo o verskih družbah se knjiga, ki je odobrena kot učbenik za srednje in strokovne šole, konča. Služiti more pa to izčrpno in pregledno delo dr. Ogrina tudi prav dobro kot praktičen pripomoček raznim uradom, samoupravnim oblastvom in zavodom, priporočljiva pa je tudi za proučevanje našega upravnega prava vsakomur, ki se želi seznaniti z našo državno ureditvijo. — Knjigo je izdala Učiteljska tiskarna v Ljubljani in velja broširana 24 Din, v pol platnu pa 28 Din. Knjigo našim bralcem prav toplo priporočamo.

Mladika, Novembrska številka objavlja na uvodnem častnem mestu slike pokojnega

kralja Aleksandra I. in kralja Petra II., hkrati s primernim žalnim sestavkom. V ostalem je številka posvečena nekako otožnemu nastrojenju pozne jeseni. Objavlja več spisov prigradniške vsebine in vrsto posnetkov najboljših nagrobnikov iz ljubljanskega pokopališča. K 60 letnici pisatelja Fr. Ks. Meška objavlja spominski članek z jubilatovo sliko. Zanimivi so prof. Koštalovi jezikovni paberki. Za družino so razprave o zdravstvenih vprašanjih in o življenju v rodbini. — »Mladika« izhaja v Celju, Mohorjeva tiskarna, in velja za vse leto 84 Din. List je vreden priporočila.

Zdravstvo

Če strežeš tuberkuloznemu. Vsakdo, ki streže jetičnim, mora vedeti, da je tuberkuloza sicer prenosljiva bolezen, da se pa nalezanja ni treba bati in da se boleznijo lahko obvarujemo. Pri strežbi moramo biti zelo previdni, zlasti glede izpljunkov, blata, obleke in perila bolnika; predvsem pa moramo gledati na to, da se ne izpostavimo neposredno kapljicam, ki nastanejo pri kašljanju, kihanju in govorjenju bolnika in ki so pogoste polne bacilov.

Vsaka oseba, ki streže jetičnim, mora nositi v službi plašč, ki obleko popolnoma pokrije in ki se da umiti: plašč moramo pogosto menjati in ga moramo pred uporabo desinficirati. Preden gremo iz bolniške sobe, moramo plašč odložiti in nato roke temeljito razkužiti. Tudi vselej tedaj, preden kaj jemo, si moramo roke prav desinficirati. Uživanje jedi in pijač v bolniški sobi je strežniku oziroma strežnici strogo prepovedano. Jedilna in pitna posoda, ki jo strežniško osebje rabi, naj bo ločena od one bolnika. Posebno pazljiv moraš biti glede izpljunkov in pljuvalnih posod; teh posod ne smeš preveč tresti in neprevidno z njimi manipulirati. Samoobsebi umevno je seveda, da si takoj umiješ roke, ko deneš takšno posodo iz rok.

Torej nič se bati; treba je le, da smo skrajno previdni, in nič se nam ne bo zgodilo.

ZA MIKLAVŽA

zelo prikladna darila nudi tvrdko

A. & E. SKABERNÈ
LJUBLJANA

Znižane reklamne cene

Priporočamo Vam najboljše šivalne stroje in kelesa

Adler, Gritzner
Švicarski pletilni stroji Dubied

Brezplačen pouk v vescu

Večletno jantstvo

edino le pri tvrdki

Jos. Petelinc, Ljubljana
Tel. št. 2913. za vodo

Imena znanih in priznanih radijskih tip

Minerva, Orion, Kapsch, Körting, Eumig

jamčijo kvaliteto, dober sprejem. Opremljeni so z vsemi pridobitvami, ki jih imajo in morajo imeti najnovejši, moderni radijski aparati. Dobavlja jih

RADIOVAL

LJUBLJANA, Dalmatinova ulica 13; CELJE, Prešernova ulica 24

Priporoča se:

Ljubljana
Sv. Petra c.

Tovariši!

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašujejo v »NAŠEM GLASU«! Kdor podpira nas, ga podpiramo mi!

Varno naložite svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICI

registrovani zadruzi z omejeno zavezo

V LJUBLJANI • MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 7

poleg Grand hotela Union v lastni palači

Obrestuje najugodnejše

Telefonska številka 2412 Štev. poštne hran. 11165

Priporočamo tvrdko

M. Tičar, Ljubljana

za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin.

KNJIGARNA

Ljubljana

Francišanska 6

Telefon št. 3397

Račun poštne hranilnice št. 10.761

Maribor

Tyrševa ulica 44

Telefon št. 2628

Učiteljske tiskarne

priporočajo cenjenemu občinstvu svojo zalogo vseh pisarniških in šolskih potrebščin. Lastna izdelovalnica šolskih zvezkov. Knjižarna sprejema naročbe na knjige iz inozemstva, na vse domače in inozemske liste, revije itd. Velika izbira pisemskega papirja, razglednic in slik. Cene solidne! Postrežba točna! Zahtevajte cenik!

Manufakturna trgovina

FABIJANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporočajo svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in preprog. (Pliš, tapestri itd.) — Puh perje, kapok, volna, žima vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Gospodom uradnikom proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

Zimsko perilo, pletenine, kravate, naramnice, bluze, torbice, rokavice in nogavice kupite najceneje pri tvrdki

Miloš Karničnik
Ljubljana, Stari trg št. 8

DEŽNIKE

NOGAVICE

VSE IZ LASTNE TOVARNE

v priznani solidni in elegantni izdelavi oddajamo po tovarniških cenah V NAŠIH PRODAJALNAH V LJUBLJANI

PREŠERNOVA ULICA 20
PRED ŠKOFIJO ŠTEV. 19

prva jugoslovanska tovarna dežnikov in nogavic

JOSIP VIDMAR

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin, Ljubljana

Vodnikov trg št. 5.

R. Z. Z. O. Z.

Telefon št. 2421.

Državni uslužbenci!

Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže specerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga pri Zadrugi državnih železničarjev in pri tvrdki Teokarovič.

Širite zadružno misel med svojimi tovariši!